

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

AZ UTOLSÓ SZAKASZ: AZ V. ÉS A VI. ZÓNA ÉS AUSCHWITZ

Az V. zóna: Nyugat-Magyarország

A IV. ZÓNÁBAN befejezett zsidótlanítási kampány után került sor a III. csendőrkerület (Szombathely) és a IV. csendőrkerület (Pécs) zsidóira. Ezek a körzetek a Dunántúlt, a Dunától nyugatra fekvő országrészt foglalták magukban (lásd a 13.1. térképet). A zsidók koncentrálására és deportálására vonatkozó terveket Siófokon, a Balaton-parti üdülőhelyen véglegesítették június 22-én.¹ A zsidótlanító különítmény tagjain kívül az értekezleten részt vettek a két csendőrkerület közigazgatási, csendőrségi és rendőrségi vezetői.

A Baky elnökletével megtartott értekezleten Endre vázolta a zsidóellenes akció során követendő eljárási rendet. Hajnácskőy László csendőr ezredesnek, a IV. csendőrkerület parancsnokának az emlékezete szerint Endre azt is hangsúlyozta, hogy a kampány vége felé már a mentesített zsidókat, sőt az „árjapárjákat” is be kell vagonírozni.²

A nyolc főbb gettó és gyűjtőtábor mellett, mely a helyi és a szomszédos zsidó közösségek számára egyúttal gettóként is szolgált (lásd alább), több hétig működtek gettók a zóna nagyobb városaiban: Bonyhádon, Keszthelyen, Körmenden, Kőszegen, Mohácson, Nagyatádon, Nagykanizsán, Sárbogárdon, Vasváron, Veszprémben. Ezeket akkor számolták fel, amikor a zsidókat a deportálási központokba vitték át.³

Bonyhád. A Pécestől északkeletre elterülő Tolna megyei városban két helyen állították fel a gettót. A felsővárosit a kongresszusi zsinagóga körül, az alsóvárosit pedig az ortodox zsinagóga közelében. Az előbbit a Rosenfeld Henrikből, Guttmann Károlyból és Englmann Leóból összetevődő Zsidó Tanács igazgatta, míg az utóbbiban Krámer Zoltán, Kritzler Dávid, Sajó Dezső és Vidor Leó alkotta a Zsidó Tanácsot. A gettókat szögesdrót és fakerítéssel vették körül csendőri őrizet mellett.